

УДК 338.48

Александров І.І.¹, Цвілий С.М.²

¹ студ. гр. ГФ-214м, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

² канд. екон. наук, доцент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ

Інноваційний розвиток туристичної сфери є одним із ключових чинників забезпечення конкурентоспроможності національної економіки та формування позитивного іміджу України на міжнародному туристичному ринку. Інновації у сфері туризму передбачають створення новітніх підходів до використання ресурсного потенціалу галузі, розширення її ресурсної та інституційної бази [2].

У сучасній науковій літературі виділяють чотири базові типи інновацій: регулярні (постійні), нішові (часткові), революційні (радикальні) та архітектурні (структурні). З погляду стратегічного розвитку туристичної індустрії, регулярні інновації охоплюють систематичне підвищення якості туристичних послуг, удосконалення кваліфікаційного рівня персоналу та зростання продуктивності праці. Нішові та радикальні інновації спрямовані на створення нових продуктів, концепцій і технологій, що змінюють зміст і формат туристичного сервісу, тоді як архітектурні – забезпечують структурну модернізацію індустрії туризму.

Вдосконалення механізму впровадження інноваційної стратегії розвитку вітчизняного туризму потребує інтеграції зусиль державних органів, бізнесу та громадського сектору. Ефективним інструментом реалізації такої взаємодії є державно-приватне партнерство, яке виступає основою для формування стійкої інноваційної екосистеми у сфері туризму [1].. Запровадження сучасних моделей співпраці між владою, бізнесом і суспільством можна розглядати як інституційну інновацію, що сприяє появі нових суб'єктів туристичної діяльності, створенню

конкурентоспроможних туристичних продуктів, активізації інвестиційних процесів і збільшенню податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів.

Концептуальна модель впровадження інноваційної стратегії розвитку вітчизняної індустрії туризму на засадах державно-приватного партнерства спирається на кейнсіанську економічну теорію, у межах якої провідну роль відіграє гнучка фінансова політика держави. Її сутність полягає у створенні сприятливих умов для розвитку малого та середнього туристичного бізнесу зниженням податкового навантаження, удосконалення механізмів фінансового стимулювання інновацій і підвищення ефективності контролю за використанням бюджетних ресурсів. Очікуваними результатами реалізації такої моделі є: 1) легалізація діяльності значної частини підприємств туристичної галузі; 2) збільшення надходжень до державного та місцевих бюджетів; 3) посилення потенціалу реінвестування у розвиток туристичної інфраструктури; 4) підвищення довіри суспільства до органів влади та покращення їхнього іміджу.

Розвиток інновацій у сфері туризму охоплює широкий спектр напрямів, серед яких доцільно виділити логістичні, інституційні, маркетингові, бізнесові, продуктові, процесні, концептуальні, ресурсні, організаційні та інфраструктурні інновації [3]. Усі вони взаємопов'язані й спрямовані на підвищення ефективності функціонування туристичної індустрії, удосконалення системи управління, поліпшення сервісу та формування конкурентних переваг.

Ключовою цільовою настановою механізму інноваційного розвитку є зростання інноваційної активності соціально-економічної системи регіональної туристичної сфери. Для цього необхідно забезпечити ефективне управління інноваційним потенціалом суб'єктів туристичної діяльності, розвиток кадрового та інтелектуального ресурсу, а також впровадження системи моніторингу й діагностики інноваційних процесів. Важливою складовою цього процесу є розроблення методики оцінювання інноваційного потенціалу регіону, яка дозволить виявляти чинники, що найбільше впливають на розвиток туристичної сфери, та визначати пріоритетні напрями інноваційних перетворень. Така методика має ґрунтуватися на комплексному аналізі ресурсного забезпечення,

організаційних можливостей, рівня інвестиційної активності та ефективності управління інноваційною діяльністю підприємств туристичної індустрії.

Оцінка динаміки зміни інноваційного потенціалу передбачає порівняння його значень за певні часові періоди (місяці, квартали, роки). Результати аналізу дозволяють визначити фактори впливу та їхню вагомість, що забезпечує формування інформаційної бази для стратегічного управління інноваційним розвитком туристичної сфери регіону. Для ефективного застосування цього підходу в межах Вдосконалення механізму впровадження інноваційної стратегії розвитку вітчизняної індустрії туризму доцільно реалізувати такі етапи, а саме:

- по-перше, формування системи інформаційного забезпечення та вдосконалення організації збору, обробки й аналізу статистичних даних;
- по-друге, проведення аналітичної оцінки стану індустрії туризму регіону і визначення еталону для порівняння динаміки критеріїв інноваційного розвитку;
- по-третє, інституціоналізація розробленої методики на державному рівні та її використання під час розроблення і реалізації програм розвитку туризму.

Таким чином, вдосконалення механізму впровадження інноваційної стратегії розвитку вітчизняної індустрії туризму має базуватися на поєднанні інституційних, економічних і соціальних інструментів державного управління, спрямованих на активізацію інноваційних процесів, створення сприятливого бізнес-середовища та забезпечення сталого розвитку туристичної галузі України.

Список використаних джерел:

1. Цвілий С.М. Стратегічний розвиток інвестиційного потенціалу індустрії туризму України в постконфліктному періоді. *Збірник наукових праць національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова*. 2025. № 2 (500). С. 332 – 343. DOI: [https://doi.org/10.15589/znp2025.2\(500\).44](https://doi.org/10.15589/znp2025.2(500).44).
2. Trusova N., et al. Budget Instruments for Stimulating the Development of the Investment Potential of the Tourism Industry in Ukraine. *Economic Affairs*. 2023. Vol. 68. № 01s. P. 253–269. DOI: 10.46852/0424-2513.1s.2023.28.

3. Trusova N., et al. Innovative clustering of the region in the context of increasing competitive positions of the enterprises of the tourist recreational destination. *GeoJournal of Tourism and Geosite*. 2020. Vol. 33(3). P. 1126–1134.